

6. fejezet

A teve és a sejk fia

Sok-sok évvel ezelőtt, amikor az egykori KGST szóba került, baráti körökben, mindig elhangzott egy vice, ami a korszak árucseréjét kívánta kellőképpen gúnyosan jellemezni.

A vice így szólt:

„A sejk egyszer rajtakapta a fiát, amint az kerülő úton bejutván a hárembe, magáévá tette atyja kedvenc rabszolganőjét. A sejk éktelen haragra gerjedt, s bosszúból egy sziklabarlangba záratta a fiát, annak kedvenc tevéjével együtt, majd az üreget befalaztatta. Húsz év múltán, amikor a sejk meghalt, az udvari emberek felbontották a barlangot, s meglepődve tapasztalták, hogy mind a fiú, mind pedig a teve él.

- *Allah csodát tett! – borultak a földre –, de mondd el nekünk mégis, hogyan élhettétek túl ezt a húsz esztendő!*
- *Egyszerű – felelte a fiú –, én megettem a teve ürülékét, ő pedig az enyémet!*

Eddig a példa a kölesönösen előnytelen gazdasági kapcsolatokról.

Ez a vice jutott eszünkbe akkor is, amikor az elmúlt évek sajtótájékoztatói anyagait végigböngészünk, amelyeken a honi biztosítótársaságok számoltak be gazdasági helyzetükről.

Azt persze tudtuk, hogy életbiztosítások az ügyfelek számára sok mindent jelenthetnek, csak éppen bomba-üzletet nem, azt azonban nem is sejtettük, hogy a biztosítók is inkább csak „szociális”, „karitatív” megfontolásokból kötnek életbiztosításokat, mert a panaszos hangú jelentéseikből mint ha ez derült volna ki.

Miután azonban hosszasan és behatóan foglalkoztunk a biztosítók tevékenységével, leszögezhetjük, hogy a biztosító vállalkozások, a személyi biztosítások közül az életbiztosításokon érik el a legnagyobb nyereséget!

(E könyv más fejezeteiben behatóan foglalkozunk a biztosítók belső pénzügyeivel, a költségképzéssel, a nyereség alakításával és az úgynevezett csendes tartalékokkal is, csupa olyan információt közölve, melyekhez a magyar olvasók eddig nem juthattak hozzá. Ezek az adatok, azokkal a számokkal együtt, melyek megmutatják, hogy a cégek a befizetett díjak pusztán töredékét fizetik ki különböző teljesítményekre, kárrendezésre, hétpecsétes titoknak számítanak, TOP SECRET, vagyis: elolvasás előtt elégetendő!!!)

Most elég talán „futólag” megemlíteni, hogy a biztosítóknak semmi, de semmi közük sincs Róbert bácsi szeretetkonyhájához, s közel sem kell őket féltetni.

Egy apró megjegyzés: hogy lehet az, ha egy új piacon a nagy-, nemzetközi-biztosítók megjelennek, akkor egy-két éven belül a tulajdonukba kerülnek a legjobb irodaházak, leányvállalatokon keresztül a legjobb szállodák egy része, a legtöbb hasznot hajtó részvények, s ha merő emberszeretet, filantrópizmus vezérelné a biztosítókat, akkor hogyan építhetnék a legmodernebb irodaházakat, központokat, esupaüveg palotákat olyan végtelenül esőró országokban is, mint amilyen Banglades, Honduras, Togo vagy éppen Uganda?

Nyilván azért, mert képesek arra, hogy még a leg-

szegényebb, legelesettebb országokból is elegendő pénzt szivattyúzzanak ki.

Bár tudjuk, majd minden honfitársunknak van már egy-egy rémtörténete a biztosítókról, azért hozzatesszük a mi véleményünket, elképzeléseinket is a témáról.

Bizarr történetek tucatjait hallottuk például a balesetbiztosításokról. Jellemző módon csupa olyasmire kötnek a társaságok balesetbiztosítást, melyek bekövetkezési valószínűsége roppant csekély.

Szívesen fizet például a biztosító akkor, ha baleset következtében elveszítjük az egyik kezünket, megnémulunk, vagy mondjuk megvakulunk.

A statisztikák azonban azt mutatják, hogy a súlyos balesetek többsége hosszantartó, nehezen gyógyítható mozgásszervi betegségekhez, nyavalyákhoz vezet, erre viszont a biztosítók, nagy „bölesen”, természetesen nem fizetnek.

(Miközben, mint közismert, Magyarországon a leggyakoribb úgynevezett leszázalékolási ok a mozgásszervi megbetegedés!)

Egyébként egy sériültnek bebizonyítania, hogy egy baleset következtében nem hajlik többé rendesen a térde, s nem pedig azért, mert húsz-harminc évig végtelenül egészségtelen körülmények között dolgozott.

Engedje meg a kedves Olvasó, hogy ismertessünk egy érdekes történetet. Úgy véljük, a tapasztalatokat Önök is le tudják vonni, ezért nem fűzünk hozzá semmiféle megjegyzést, kommentárt.

- *Az amerikai űrhajózási hivatal, a NASA már 1973 végén végképp feladta a Skylab nevű űrál-*

lomást. A jármű, alig néhány hónapnyi szolgálat után kormányozhatatlanná vált, ami az amerikai űrhajózás történetének a legnagyobb anyagi veszteségét jelentette.

- Az űrállomás „függetlenítette magát”, s óránként 28 ezer kilométeres sebességgel, kontrollálatlanul száguldozott bolygónk körül. Azt mindenki sejtette, hogy a közel 100 tonnás monstrem előbb-utóbb lepottyan, s legalábbis azon részei, melyek az atmoszférába lépéskor nem égnek el, elérhetik a földet is.
- A Skylab 1978-ban „döntött ügy”, hogy földre száll. A törmelék Ausztráliában landolt, roncsleppé téve egy békés farmer földjének jó részét, s agyoncsapott vagy nyolc tehenet is.

Bár a farmernek úgynevezett univerzális biztosítása volt minden lehetséges természeti csapás ellen, a biztosító úgy vélekedett, hogy egy űrállomás lezuhanása nem természeti katasztrófa, tulajdonképpen a farmer a hibás, mert rossz helyen legeleltek a tehénkéi...

Végül is az ausztrál farmer kapott nagy nehezen némi kárpótlást a NASA-tól, a történeten azonban sokan elgondolkodtak, mit is jelent valójában a „természeti csapás” kifejezés a biztosítóknak...?

Van egy gusztustalan kérdésünk.

Ha az oroszoknak a MIR űrállomást mégsem sikerülne a Csendes-óceán hullámai között elsüllyeszteniük, hanem, mondjuk az egész Nyékládházára pottyanna, az okozott szörnyű károkkért vajon ki fizetne?

Ez a feltételezés, ismerve az orosz űrhajózás je-

lenlegi helyzetét és anyagi viszonyait, távolról sem légből kapott.

Az ügyfelek és a biztosítók jogi vitája gyakran végződik bíróságon, úgynevezett peren kívüli meg-egyezőssel.

Ennek az az oka, hogy a biztosítók, természetesen az ügyfelek pénzéből (!) jól felkészült és remekül fizetett ügyvédek egész hadseregét tudják foglalkoztatni, míg a biztosítottak egy jelentős része még azt sem engedheti meg magának, hogy akár egyszer is ügyvédhez menjen.

Kétes vagy kétesnek tűnő esetekben a biztosítók felajánlanak egy kártérítési összeget, amely általában lényegesen alacsonyabb az elszenvedett kárnál.

Az ügyfél pedig örül, hogy egyáltalán kapott valamit, elfogadja a cég ajánlatát, hiszen azonnal pénzhez jut, s nem kell hosszú évekig pereskednie. (A magyar jog sajnos éppen elég lehetőséget nyújt a biztosítóknak arra, hogy egy-egy vitát elhúzzanak évtizedekig.)

Ma már szinte minden elképzelhető és elképzelhetetlen kár ellen lehet biztosítást kötni, nemesak jég- és vízkár ellen, hanem arra a rendkívüli esetre is, ha valakit Abádszalóknál túsul ejtenének ronda, nyáladzó földönkívüliek, s egy UFO-ban fogságban tartanának néhány napig.

Valószínűleg az egyetlen értelmesebb dolog, amire érdemes lenne, ám mégsem lehet biztosítást kötni, az maga a biztosító által okozott kár!

Egy klasszikus példa arra, hogyan bújnak ki a biztosítók nap mint nap a felelősségvállalás alól, a lakásbiztosítások esete.

A honi biztosítóknak „sikerült” a világ szinte legkeményebb előírásait keresztülvinniük, annak a fővárosi lakosnak például, aki egy kielégítő lakásbiztosítást akar ma kötni, szinte bunkerré kell változtatnia otthonát, három-négy szuper-hiper zárat, vaspántokat kell felszereltetnie, nagyobb értékű házak esetén riasztó-berendezést vagy berendezéseket, jobb környéken videokamerát... stb.

(A biztosító „üzleti objektivitását természetesen megőrizve” szívesen ajánl az ügyfélnek őrző-védő rendszereket, nemegyszer azoknak a cégeknek a nevével, melyek ilyen szisztémák felszerelésére szakosodtak...)

S ha mégis betörnének egy ilyen, szinte bevehetetlen erődé átalakított házba, akkor még mindig mondhatja a biztosító, hogy majd akkor fizet, ha a rendőrség lezárta a nyomozást.

Ám ne legyünk egyoldalúak, tudjuk, hogy a biztosítókat is megpróbálják átverni.

Egy klasszikusnak nevezhető példa: úgy 1994 táján észrevették a gépjármű-biztosítással is foglalkozó honi társaságok, hogy valami nagyon nem stimmel a sérült kocsik javításánál; a szervizek ugyanis horribilis számlákat állítottak ki a „balesetes” autók javításáról. Ennek hatására néhány biztosító úgy döntött, hogy befagyasztja a számlázott óradíjakat.

S láss csodát, a legtöbb műhely ma is szívesen dolgozik a biztosítóknak, morogva bár, de mégis.

Éközben a nemzeti valutánk rengeteget veszített az értékéből! Ha a javítási munkák még ma is hasznot hoznak, gondoljunk csak bele, mekkora profitot ért el néhány vállalkozás pár esztendővel ezelőtt!

Nyilvánvaló számunkra az is, hogy például a gépjármű-biztosítások díja azért olyan magas, mert egész Európában megnövekedett az autólopások száma.

Ennek azonban csak nagyon szoros nemzetközi összefogással lehet gátat vetni, nem pedig úgy, mint manapság, hogy a különböző országok belügyi szervei egymásra mutogatnak.

Nevetséges és gusztustalan is, ahogy az autólopások kapcsán a német sajtó – sőt, a szövetségi belügyminisztérium tájékoztatási osztálya (!) – „K. u. K. bandákról” beszél, miközben az osztrákok már csak magyar „hordákról” tudnak, a magyarok az ukrán maffiát emlegetik, az ukránok az oroszokra mutogatnak, az oroszok pedig előszeretettel nyilatkoznak a „mullahokról”, az egykori Szovjet-Közép-Ázsia lakosairól, meg persze a csecsenekről!

(Éngedjen meg nekünk az Olvasó egy kis kitérőt az ügy szemléltetésére. A közelmúltban a bajor rendőrségnek sikerült vagy hatszáz kilónyi hasist lefoglalnia, s néhány drogesempészt lefűlelnie.

Az esetről nemcsak a német, hanem az osztrák és a magyar sajtó is beszámolt.

Mindhárom ország komoly, mérvadó lapjaiban térképek jelentek meg – mindenhol belügyi forrásokra hivatkozva! – tájékoztatva az olvasókat, merre is vezet a kábítószeresempészek útja Pakisztánból és Afganisztánból Nyugat-Európába.

Nos, mi abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy elolvashattuk mindhárom ország egy-egy neves napilapjának az esettel foglalkozó cikkét.

Az út európai szakasza a németek szerint Török-

országon, Bulgárián, Kis-Jugoszlávián – mindez még a Koszovó-háború előtt történt –, Magyarországon, majd Ausztrián keresztül vezetett Bajorországba.

Az osztrák térkép már nem tudott „ausztriai szakasról”, a sógorok szerint az úgynevezett északi út hazánkon, Szlovákián és Csehországon keresztül visz Németországba.

A magyar verzió délnyugatra helyezte az útvonalat, Kis-Jugoszlávia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria, Németország...

A komikus az egészben az, hogy az újságírók Münchenben, Bécsben és Budapesten is hivatalos belügyi forrásokból merítették...

Belgrádi újság – sajnos – nem akadt a kezünkbe, ám bizonyosak vagyunk abban, hogy nekik is van egy saját „drog-útvonaluk”, amely persze nagy ívben elkerüli a „jugó”-határokat!)

Amíg az egyes országok rendőrségei elszigetelten dolgoznak, s összefogás helyett egymásra mutogatnak, szítva ezzel az előítéletet és az idegen-gyűlöletet, addig irigylésre méltó helyzetben vannak az ember-, kábítószer- és autócsempészek. Mondhatnánk úgy is, amíg az európai rendőrség, az Europol nem válik igazi rendőrséggé, addig indokolatlanul sokat kell fizetnünk gépjármű-biztosításokra, hiszen a cégek kockázata, ebben az üzletágban, tényleg magas.

Ha a nemzeti rendőrségek csődöt mondanak autólopás ügyben, akkor mostanában, egyre többször veszik a biztosítók a saját kezükbe a dolgokat. Nemrégiben Fehéroroszországban bukkantak a biztosítók nyomozói hatszáz (!), Németországból lopott, nagy értékű kocsira.

Törvénytisztelő polgárok lévén, elégedetten csetinthehetnénk, lám-lám, mégiscsak megkerültek az autók!

Van azonban néhány olyan vonása az ügynek, amely, enyhén szólva, nyugtalanít bennünket. A fehéroroszországi esetből ugyanis egyértelműen kiderül, hogy a biztosítóknak voltak beépített embereik a bűnöző-bandákban, hogy valószínűleg titkos-szolgálati eszközöket is használtak.

Roppant idegesítő a gondolat, hogy némely nagynevű biztosító a jogállamiság holdudvarában államot játszik az államban, hogy rendszeres kapcsolatot tart fenn alvilági figurákkal és csoportokkal, hogy valószínűleg olyan pénzeket használ fel különböző személyek megvesztegetésére, melyek sehol, semmilyen főkönyvben nem szerepelnek, és hogy bírósági felhatalmazás nélkül lehallgat embereket.

Maradjunk annyiban, hogy ez a gondolat roppant, de roppant módon nyugtalanító!

Néhány oldallal ezelőtt a kölesönösen előnytelen gazdasági kapcsolatokról élelődtünk. A témánk szempontjából azonban inkább az a kérdés, hogy ez az ügynevezett kölesönös előnytelenység a biztosítók oldaláról mennyire tekinthető kölesönösnek?

Iássunk két példát a „fejlett” Németországából.

Évtizedek óta, úgy három-négy éves gyakorisággal, kilép a Rajna a medréből, s előnti Köln városát. Eláznak a pincék, a mélyebben épült házak, egész városrészek, függetlenül attól, hogy a dóm-metropolisz mennyit költ gátépítésre, árvízvédelemre.

Nos, Kölnben négy évtizede nem lehet biztosítást kötni árvízkárok ellen, a lakosság újra és újra tehe-

tetlenül nézi értékeinek, vagyonának pusztulását.

Lakásbiztosítás persze Kölnben is létezik, jégkár, földrengés, hurrikán, tornádó ellen, „csupán” vízkárok ellen nem...

És rögtön itt egy másik német példa: 1997-ben az Odera lépett ki a medréből, több tízezer embert téve hajléktalanná. Az ár levonulása után megmozdult az ország, s a károsultak valóban jelentős állami, s társadalmi segítségben részesültek.

Arról azonban kevesen beszéltek, hogy miért volt szükség az össznépi összefogásra?

Azért, mert az Odera kanyarulatában élő, körülbelül száznegyvenezer ember közül csak hatnak (!) volt árvízkárok elleni biztosítása. Az egykori NDK-ban a terület összes lakosa, amúgy hivatalból biztosítva volt.

Az egyesülést követően azonban a meglévő biztosítási szerződéseket is privatizálták – pontosan úgy, mint Magyarországon, ahol nem a szerződésállományt a felelőségekkel, hanem kizárólag a piacot privatizálták (ismerős a képlet, gondoljunk arra, hogy a magyar bankrendszer „privatizációjánál”, ami a folyamatos bankkonszolidációk következtében, végeredményben messze többbe került, mint amennyi hazánk államadóssága, – is hasonlólt tapasztalhattunk.)

Az újracgyesülést követően a nyugatról érkezett ügynökhadsereg első dolga volt, hogy a Nagy Frigyes által kiszárított folyókanyar lakosait, hol megvesztegetéssel, hol szimpla fenyegetéssel lemondassák a vízkár-biztosításokról, volt, akinek pénzt ígértek, s akadt olyan is, akinek csak egy ko-

moly verést, ha nem tenné meg a szükséges lépéseket.

Azt persze mindenki tudta, hogy az Odera előbb-utóbb jönni fog.

S az Odera tényleg jött, de akkor az ott élőknek már nem volt biztosításuk...

Hogy mekkora biztonságot, illetve bizonytalanságot nyújtanak hazánkban a biztosítók, azt megtapasztalhattuk 1999 tavaszán a tiszai árvíznél.

El tudtunk ténődni azon, hogy mekkora a különbség víz és víz között, árvíz és belvíz között, a talajvízről nem is beszélve.

Amikor a vízkár elleni biztosításokat eladták az alföldi polgároknak, akkor senki nem mondta meg nekik, hogy az egyik víz az „folyékonyabb”, mint a másik, s majd a biztosító fogja eldönteni, hogy melyik vizet találja víznek.

1999 nyarán a Tisza felső-vidékét sújtotta az árvíz.

A katasztrófa sok ezer embert tett hajléktalanná. Számos település vált lakhatatlanná.

Orbán Viktor miniszterelnök a katasztrófa bekövetkezése után felkérte a biztosítókat, hogy segítsenek a hatalmas károk enyhítésében.

Felajánlotta, hogy a biztosítók igen kedvező kamatozású államkötvényeket vehetnek 5 milliárd forint értékben, hogy a nehézségekkel küszködő kormány azonnal tudjon a bajba jutottakon segíteni.

A miniszterelnök azzal a javaslattal is előállt, hogy a települések kössenek amolyan kötelező jellegű biztosítást természeti csapások esetére.

Egy bombabiztos üzletet ajánlott a biztosítóknak.

Amikor a cégek segítségét kérte, utalt arra, hogy

Magyarországon a biztosítók igencsak zsíros nyereget vágtak már zsebre az elmúlt évek során.

Érdekes, hogyan reagált a magyar sajtó a kormányfő megjegyzésére?

Érdemes talán először egy neves gazdasági hetilap, a Figyelő szerkesztőségi cikkére utalnunk, mely: „Egy ország röhögött” címmel látott napvilágot. (1999. 07. 22.)

A lap írása, mely valamennyi munkatárs ritka nagy egyetértésében jelent meg, a miniszterelnököt nemes egyszerűséggel „vicces fiú”-nak titulálta, mondván, hogy „jobbnál jobb bemondásokkal szóragoztatja a polgárokat.”

Egy ország nevében legutoljára akkor háborodtunk fel, amikor Ronald Reagan elnököt, bátran és merészen, öregező cowboy-hoz hasonlítottuk, közösen és egységesen.

A magyar zszurnalisztika nagyobb dicsőségére nemesak júliusban láttak szerte az országban napvilágot a kormányfőt bemoeskoló írományok, melyek a miniszterelnököt fajankónak, a biztosítókat pedig nagyszerű emberbarát szervezeteknek állították be, hanem a téma még augusztus végén is megért egy utánlövést.

Így jelenhetett meg a közismerten objektív 168 órában dr. Trunkó Barnabás (a Magyar Biztosítók Szövetségének főtitkára) szösszenete Karitász és Szekuritász címmel.

Trunkó úr drámai stílusban esetelte a biztosítók hősi munkáját, torokszorító szavakkal számolt be a gumicsizmában járkáló kárrendezőről és az izzó telefonvonalokról.

Ő is egy ország nevében leplezte le hazánk miniszterelnökét, az egész magyar biztosítási szakmát érő méltatlan támadást emlegetve, s nem felejtette el azt sem, hogy Brüsszelre és az Európai Unióra mutogasson.

Komolyan mondhatjuk-e, hogy a nemzetközi biztosítási cégekkel a magyar kormányok az erő pozíciójából tárgyalnak?

Tényleg úgy van-e, hogy a magyar kormány diktál, a biztosítók pedig elfogadják a játékszabályokat?

A főtitkár úr elfelejtette azt, hogy Brüsszelben ma már nyíltan beszélnek a biztosítók ügyes-bajos dolgairól, s az illetékes komissziók egyre szívesebben néznek a nagy biztosítók körmére.

Trunkó úr nemcsak a brüsszeli jelentéseket nem olvasta, hanem bokros teendői közepette megfélekezett az Állami Biztosításfelügyelet negyedévi tájékoztatójának a tanulmányozásáról is. Különben nem írhatta volna le, hogy a biztosítások Magyarországon nem küzdenek bizalmi válsággal.

Klasszikus szabály, hogy a modern biztosítók, tökéletesen ellentétben az úgynevezett kollektív-kármegosztási elvvel, a saját hasznukat próbálják növelni úgy, hogy lényegében becsapva az ügyfeleket, a biztosítottak befizetési díjainak egy komoly részét egyszerűen zsebre vágják.

Ez azért a biztosítottak átverése, mert sehol, egyetlen szerződésben sem szerepel, nem nyomon követhető.

Ez nem más, mint az ügyfelek pénzének állami-lag támogatott eltulajdonítása.

Abban a másodpercben, ha egy biztosító nyilvánosságra hozná, hogy mennyit kasszírozott egy évben, mondjuk befizetési díjként, s mennyit fizetett ki kártérítésre, s különböző teljesítményekre, felkiálthatnánk: „– nini, meztelen a király!”

Persze a biztosítók óvakodnak ilyen adatok nyilvánosságra hozatalától.

Hogy azért a magyar ügyfelek sem egészen naivak (már), azt mi sem bizonyítja jobban, mint a Marketing-Centrum Országos Piackutató Intézet 1996 márciusában közzétett felmérése:

„... az állampolgárok nem tartják a biztosítási szerződéseket egyenrangú felek megállapodásának, úgy érzik, kiszolgáltatott helyzetben vannak...!”

Az olyan megállapítások, mint amelyek például dr. Trunkó Barnabás szájából hangzottak el:

„*a biztosítási intézmény a legszebb emberi alkotások egyike, amelyben sok szociális tartalom van...*”, csak a leghiszékenyebb embereket tévesztheti meg.

Amióta létezik kereskedelem, azóta létezik kockázatmegosztás, vagy, ha úgy tetszik, biztosítás is. Erre szokták mondani, hogy bizony már a régi görögök is..., s ebben az esetben van is valami tartalma a kifejezésnek, mert valóban, már a régi görögök is...

De kezdjük talán a „régí” kínaiaknál, akik valószínűleg még „régebbiek”, mint a görögök.

Azt beszélik, hogy az első dokumentált és szervezett kockázat-megosztási rendszert kínai kereskedők hozták létre. A Sárga-folyón úsztatták le áruikat a tengerparti kikötőkbe, amikor megromlott a közbiztonság – érdekes, mintha a közbiztonság már

vagy ötezer éve folyamatosan romlana –, kalózkok ütötték tanyát a nagy folyó mindkét partján, s ha csak tehették, kifosztották a kereskedőket. Nem minden hajót tudtak kirabolni, egy-egy konvojból mondjuk, „csak” kettőt-hármat.

Az az üzletember, akinek ladikján rajtaütöttek, persze tönkrement.

A kereskedőknek ki kellett hát valamit találniuk, s azt ötölték ki, hogy mindegyikük szétosztja az áruját a hajók között.

Egy tíz hajóból álló flotta esetén egy-egy járművön minden kereskedő árujának legfeljebb egytizede volt található. S ha egy-egy vitorlás mégis a kalózkok zsákmányául esett, egyetlen kereskedő se rongyolódott le teljesen.

Modern értelemben vett biztosításokat a görögök kötötték először, úgy i.e. 500 körül. Érdekes, hogy a templomok voltak a legnagyobb biztosítók, gyorsan meg is gazdagodtak, s jórészt ezekből a pénzekből épültek fel az ókori Hellász lenyűgöző templomesodái.

Természetesen tudjuk azt is, hogy az Athén által, a Perzsia elleni háború(k) sikeres megvívása céljából létrehozott Déloszi Szövetség sem pusztán katonai unió volt, hanem egyúttal egy biztosítási vállalkozás is.

A szövetség legendás híré, nevezetes hadikasszájából kártalanították azokat a kis-ázsiai városállamokat, melyek egy-egy perzsa rajtaütés áldozataivá váltak.

A római birodalomban, a császárkorban már nagyon fejlett volt a biztosítási tevékenység, szinte min-

denre lehetett már biztosítást kötni. Érdekességként jegyezzük meg: még postai küldeményekre is.

A legnagyobb hírnévre azonban a légiós biztosítás tett szert. A 25 évet leszolgált „veteránok” kaptak ugyan az államtól földet és végkielégítést, sokszor szerszámot is, állatot vagy házat, viszont igen ritkán.

A katonák tehát negyedszázad alatt fizettek be egy bizonyos összeget a légió pénztárába, s azt leszereléskor visszakapták. Az elesett légionáriusok befizetéseit a katonák felosztották egymás között.

A középkori Európában úgy a 13. században jöttek létre a komolyabb biztosítási vállalkozások.

(A történelemben jártas Olvasó felteheti a kérdést, miért nem foglalkozunk egy speciális, a keresztes-hadjáratokkal összefüggő biztosítással.

Nos tudjuk, hogy a lovagrendek valóban folytattak biztosítási tevékenységet, ám ez inkább letétmegőrző jellegű volt, például Máltán és Rodosz szigetén.)

A biztosítások, mindenféle ellenkező híreszteléssel ellentétben, sem a veszélyeket, sem pedig a károkat nem tudják kiküszöbölni, elhárítani.

Ennek a ténynek a megállapítása rendkívül fontos!

Ha egy biztosító egy fekete macska ravasz pillantásával úgy hirdeti magát: „Mielőtt, átmenne Ön előtt”, akkor nem tesz mást, mint azt sugallja, ha Ön egy ilyen-olyan biztosítást köt, akkor nem megy át Ön előtt a fekete macska...

A macska, persze – könnyen beszélünk, mert a szerzőknek is vannak macskáik – erről nem tud

semmit, s biztosítás ide vagy oda, mégis átporoszkál Ön előtt, mivel – valószínűleg – nem érdekli a biztosító ígérete.

Sokkal jobban foglalkoztatja őt egy egér vagy egy másik macska szaga, s nem eléggé elítélhető módon egyszerűen fittyet hány a biztosítók „garanciáira”.

Magyarán: ha Ön egy autóbiztosítási-szerződést köt, melyben – jó esetben – az apróbetűk között olyan kitételek is szerepelnek, hogy az a szerződés kitűnő úgynevezett állatkárok ellen is, és ha autójával felesavarodna egy villanypóznára, hát roppant nehéz helyzetbe kerülhet, egyszerűen azért, mert sem a vaddisznót, sem pedig a maeskat nem lehet vattatára fogni, s Ön egyedül áll szemben az ország legjobban fizetett ügyvédeivel, akik a biztosítóknak dolgoznak, s Önnek csak az az „öröm” marad, hogy tudja, a biztosító ügyvédjének is Ön fizeti a csilagászati honoráriumot.

Évezredekken keresztül funkcionáltak a biztosítósok, mint „non-profit” vállalkozások. A falu- vagy a céhládából senki se akart meggazdagodni, egyszerűen azért, mert a közösség által befizetett pénzt maga a közösség kontrollálta, ellenőrizte annak felhasználását. A biztosítási elvből, vagyis a szolidaritási közösségből a múlt század közepe táján alakult ki igazán az üzlet.

Akkor született meg az ötlet, hogy ne azok gyarapodjanak, akik a pénzt egy biztosító kasszájába befizetik, hanem azok, akik a pénzt kezelik.

A fent említett vállalkozások, a dolgok jellegéből adódóan a kereskedelmi élet két központjában születtek, az olasz városállamokban és északon, a Han-

sa szövetség nagyvárosaiban. Jól jegyezzük meg, bankok és biztosítók már akkor is kéz a kézben együtt dolgoztak, sőt, a két pénzügyi ágazat már akkor is gyakorta összemosódott.

Ismerjük a középkorból a céhládák történetét is, melyekből egy-egy jobblétre szenderült mester hozzártartozóit támogatták a szakmabeliek. Tudunk a falvak segély-egyleteiről is, melyek a begyűjtött pénzből a tagok nem várt, nagy összegű kiadásait fedezték, például temetést, halotti tort.

Ha egy, a történelemben csak némileg jártas ismerősünknek feltesszük a kérdést, nevezzen meg három olyan intézményt, melyek Anglia gazdasági felemelkedésében a 19. század elejétől meghatározó szerepet játszottak, azonnal rá fogja vágni: Brit Kelet-Indiai Társaság, Bank of England, Lloyd Biztosító. Az első létrehozta a hódításokhoz szükséges gazdasági szervezetet és infrastruktúrát, a második hiteleket nyújtott a nagy vállalkozásokhoz, a harmadik pedig világméretben biztosította az egészet.

Századunk első felében nagyon sötét szerepet játszottak az európai biztosítók a zsidóság vagyonának eltulajdonításában. Az Olvasó bizonyosan ismeri a tudósításokból, hogyan kényszerülnek mostanában a nagy európai biztosítók a Holocaust túlélőinek kártérítést fizetni.

Nem önként és nem dalolva teszik ezt, az bizonyos, hanem óriási nemzetközi nyomásra.

Kontinensünkön a legtöbb pénzt a magyar Hungária tulajdonosának, azaz az Allianz Rt.-nek kell fizetnie.

Az életbiztosításokat úgy árulják, mintha azok a stabilitás megtestesítői lennének. Ez sajnós, éppoly hamis állítás, mint az életbiztosításokkal összefüggésben elhangzott és elhangzó összes mondóka.

(Szomorúnak és lehangolónak találjuk, hogy a biztosítók képesek voltak és ma is képesek tehetséges, jó tollú újságírókat megtéveszteni és a saját céljaikra kihasználni.)

Egyre fokozódó derültséggel olvastuk népszerű gazdasági hetilapunkban, a Heti Világgazdaságban megjelent cikkeket az életbiztosításokról. Persze könnyű helyzetben voltunk, hiszen mi a HVG összes publikációját elolvastuk, ami a biztosításokról a lapban az utóbbi kilenc évben megjelent.

Így aztán össze tudtuk hasonlítani, hogy állami vezetők milyen homlokegyenest ellentmondó dolgokat nyilatkoztak az életbiztosításokról mondjuk 1992-ben és például 2-3 évvel később.

Érdeemes kiemelni a HVG-ben megjelent sok-sok írás közül Makara Klára, az 1994. október 1-jei számban megjelent dolgozatát, mely „Holtverseny” címmel látott napvilágot.

A szerző objektíven próbált az életbiztosításokról beszélni.

Nem kételkedünk az újságíró jó szándékában sem, mert olvasói figyelmét felhívta arra, hogy „egy-egy nagyobb összegre szóló szerződés megkötése előtt érdemes több biztosítótól ajánlatot kérni”.

Az más kérdés, hogy a HVG mégis vakvágányra futott, hiszen teljesen értelmetlen egy biztosítótól az életbiztosításra vonatkozó ajánlatot kérni, hiszen maguk a cégek sem tudnak semmi konkrétumot

írásban garantálni arra vonatkozólag, hogy a kedves ügyfél a befizetett pénzének névértékén felül mit is kap vissza.

Sajnos nemcsak a jó tollal megírt cikk szövege félrevezető, hanem az illusztrálásra szánt fotó is, ami egy vidéki temetés torokszorító pillanatát rögzíti.

A sírgödört ásók és búcsúbeszédet tartó pap képe fölött ugyanis ez a szöveg áll: „vigasz a hátrahagyottaknak!”

Nem tudjuk, hogy mi nyújthat valódi vigaszt egy ember halálakor, a jó mély gödör, vagy a pap által elmondott beszéd.

A lap azonban akaratlanul is úgy reklámozta a biztosítókat, mintha azok valóban képesek és hajlandók volnának arra, hogy az elhunyt hozzátartozóit megvigasztalják.

Az is lehet persze, hogy a család magát, a jobblétre szenderült halálát érezte vigasznak...

A „családi szeretet” nevű fa néha különös gyümölcsöket képes hozni. A múltkoriban kezünkbe került egy mogorva férfinak levele, amit a biztosítónak írt.

Így hangzott:

„Tisztelt Biztosító!

Ezennel felmondom az életbiztosításomat, mert azt szeretném, hogy feleségem szomorú legyen, ha meghalok!”

Makara Klára az idézett cikkében megemlítette, hogy helyes különböző biztosítóktól ajánlatokat kérni, hogy össze tudjuk őket hasonlítani.

Milyen kérdéseket lenne célszerű feltennie a le-

endő ügyfélnek azon kívül, hogy mekkora a visszavásárlási érték kettő év után?

- Mekkora a visszamondások száma, vagy ha úgy tetszik, a megmaradási arány az adott biztosítónál?

Ébből látszik, mennyi az elégedetlen és a becsapott ügyfelek hányada.

- Azt sem árt megkérdezni, hány esetben kellett a korábbi években az ügyfeleknek az adott biztosító ellen bírósághoz fordulnia?
- Mekkora jutalékokkal és úgynevezett üzemfenntartási költségekkel dolgozik a társaság?
- S feltehetjük azt a kérdést is, hogy a cég felügyelő bizottságában ülnek-e büntetett előle-títek? (cz a kérdés nem a rosszindulat jele, hiszen tudunk erre is példát)

Kedves Olvasó, emlékezzen csak vissza, hogy az elmúlt röpke három évtized alatt hányszor változott meg a „hivatalos” magyar energiapolitika!

Először is rábeszélték a lakosságot, hogy fűtsön szénnel, mert az igen-igen korszerű.

Majd jött az olajkályhák és a penetránsan büzlő hálószobák korszaka. Aztán felépült Paks, ömlött az olesó áram, fűtsünk hát árammal, jött a jelszó.

Nem sokkal később a pb gáz minősült modernnek, majd a vezetékes gáz.

Mostanában meg megint szénről és kokszról kezdenek beszélni...

Ki tudná megmondani, hogy hazánk lakossága az elmúlt három évtizedben hány száz- és ezer millió forintot költött „fűtéskorszerűsítésre”?

És, ahogy mondani szokás, ez még ma sem egy lefutott meccs.

Pontosan ugyanez a folyamat játszódott le az életbiztosítások területén is.

Először, ugyebár voltak az „egyszerű” életbiztosítások, hamarosan követték őket az elérési biztosítások, a harmadik etapban pedig már családi életbiztosításról szólt a fáma.

Jelenleg a nyugdíj-előtakarékossági, valamint az ingatlanszerzési életbiztosításoknál tartunk, de megnyugtathatjuk az Olvasót, lesz ez még rosszabb is...